

DHH-001-034402 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) Examination

May / June - 2015

Modern Geography Thought - II

Faculty Code : 001

Subject Code : 034402

Time : Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જરૂર હોય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.

1 નિબંધાત્મક પ્રશ્નનો જવાબ 1000 શબ્દોમાં લખો : (કોઈ પણ એક) 14

- (1) “ભૂગોળના વિચાર વિકાસમાં ગ્રીકો અગ્રેસર હતા” - વિગતે સમજાવો.
(2) કિસ્ટ્રાલરના કેન્દ્રીય સ્થાનના મોડેલ અને સિદ્ધાંતની વિવેચનાત્મક ચર્ચા કરો.
(3) ભૂગોળમાં ગુણનાત્મક ક્રાંતિ અને તેના લાભાલાભ સમજાવો.

2 નીચેના પ્રશ્નોના 500 શબ્દોમાં જવાબ આપો :

(અ) કોઈ પણ એક : 10

- (1) બ્રિટિશ ભૂગોળવેત્તાઓએ ભૌગોલિક વિચારધારામાં આપેલા ફાળાની ચર્ચા કરો.
(2) ભૌગોલિક વિચાર વિકાસમાં હમ્બોલ્ટનો ફાળો જણાવો.

(બ) કોઈ પણ એક : 10

- (1) આચરણ ભૂગોળ વિષે લખો.
(2) દૂર સંવેદન પદ્ધતિની ભૂગોળમાં ઉપયોગિતા સમજાવો.

- 3 નીચે આપેલા પ્રશ્નોના 50 શબ્દોમાં જવાબ આપો :
- (અ) કોઈ પણ બે : 10
- (1) પ્રાકૃતિ પ્રભાવવાદની વિચાર વિભાવના સમજાવો.
  - (2) શહેરી ભૂમિ ઉપયોગિતા સમજાવતા મુખ્ય મોડેલ અને સિદ્ધાંતો
  - (3) પર્યાવરણીય પ્રત્યક્ષીકરણની વિભાવના
  - (4) ભૂગોળના વિચાર વિકાસમાં કાર્લ રીટરના યોગદાનને સમજાવો.
- (બ) કોઈ પણ બે : 10
- (1) વોન થ્યૂનેનના સ્થિતિસ્થાનના સિદ્ધાંતની વિસ્તારપૂર્વક ચર્ચા કરી તેના ગુણદોષ ચકાસો.
  - (2) કમ્પ્યુટર કાર્ટોગ્રાફીએ ભૂગોળની વ્યવહારુતાને મજબૂત કરી છે. આ વિધાન સદષ્ટાંત સમજાવો.
  - (3) સ્થળીય આંતરક્રિયા તરીકે ભૂગોળની ઉપસંકલ્પનાની રૂએ પ્રાદેશિક વૈભિન્ય વિચારણીય બની શકે છે. આ વિધાનની ચર્ચા કરો.
  - (4) ભૂગોળના વિચાર વિકાસમાં અમેરિકનોનું યોગદાન સમજાવો.
- 4 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક અથવા બે વાક્યોમાં જવાબ આપો : 6
- (1) ફ્રેંચ સ્કૂલના ભૂગોળવેત્તાઓના નામ આપો.
  - (2) બ્રિટિશ સ્કૂલના ભૂગોળવેત્તાઓના નામ આપો.
  - (3) સોવિયત રૂસમાં ભૂગોળનો વિકાસ
  - (4) આધુનિક ભૂગોળની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ કઈ છે ?
- 5 M.C.Q. – કોઈ પણ દસ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 10
- (1) કેન્દ્રીય વિસ્થાપનનો સિદ્ધાંત કોના દ્વારા અપાયેલ છે ?

(A) કાર્લ ટ્રોલ	(B) વેબર
(C) વાલટર ક્રિસ્ટાલર	(D) વોન થ્યૂનેન
  - (2) નીચેમાંથી કયો ભૂગોળવેત્તા સૌથી વધારે સંભવવાદી તરીકે જાણીતા છે ?

(A) સેમ્પલ	(B) બ્રુંસ
(C) બ્લાયે	(D) હમ્બોલ્ટ

- (3) આધુનિક ભૂગોળની સંરચનાનો ફાળો કોના માથે છે ?
- (A) રીટર (B) હમ્બોલ્ટ
(C) કાંટ (D) રેટઝેલ
- (4) ગ્રીક ભૂગોળવેત્તાઓમાં ભૂગોળની કઈ વિષયશાખા સાથે સંકળાયેલા હતા?
- (A) અંતરીક્ષ વિજ્ઞાન અને પ્રાકૃતિક
(B) આર્થિક અને પ્રાકૃતિક
(C) આર્થિક અને માનવ
(D) અંતરીક્ષ વિજ્ઞાન અને આર્થિક
- (5) વર્તમાનવાદ ભૂગોળમાં પસંદગી ધરાવે છે.
- (A) ગણનાત્મક પદ્ધતિ (B) સંભવવાદ
(C) પ્રાદેશિક અભિગમ (D) પ્રકૃતિવાદ
- (6) “થોભો” અને “જાવ” સંભવવાદ રજૂ કરનાર
- (A) સેમ્પલ (B) હંટિંગ્ટન
(C) ટેઈલર (D) રીટર
- (7) સંભવવાદની વિચારધારા મુખ્યરૂપે સંકળાયેલ છે.
- (A) માનવ એ સંપૂર્ણરૂપે પ્રકૃતિની પકડમાં છે.
(B) માનવ એ સમ્પૂર્ણરૂપે માનવની પકડની બહાર છે.
(C) પ્રકૃતિએ માનવને ઘણી બધી શક્યતાઓ દર્શાવી છે.
(D) એકપણ નહીં
- (8) સાચું વાક્ય જણાવો.
- (A) પર્યાવરણ માનવ પર અસર કરે
(B) માનવ પર્યાવરણ પર અસર કરે
(C) માનવ પર્યાવરણ પરસ્પર અસર કરે
(D) ઉપરોક્ત એકપણ નહીં

- (9) “ઈકોલોજી” પુસ્તકના મુખ્ય લેખક -
- (A) રીટર (B) હેકલ
(C) બર્જમેન (D) ડાર્વિન
- (10) સ્ટ્રેબો કોણ હતો ?
- (A) ગ્રીક (B) ફ્રેંચ
(C) હેરોડોટસ (D) અરબ
- (11) પ્રથમ આબોહવાકીય નકશો કોના દ્વારા તૈયાર થયો છે ?
- (A) ફ્રેંચ (B) અમેરિકન
(C) ગ્રીક (D) જર્મન
- (12) આધુનિક રાજકીય ભૂગોળના પિતા
- (A) પાસ્કલ (B) રેટઝેલ
(C) હમ્બોલ્ટ (D) રીટર

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Draw neat diagram wherever necessary.

- 1 Essay types in 1000 words : (any one) 14
- (1) Greeks were pioneer in the development of Geographic thought. – Explain.
- (2) Critically discuss the Central Place Theory and model proposed by Christaller.
- (3) Explain the quantitative revolution in geography and its merits and demerits.
- 2 Analytical type questions – 500 words :
- (a) Any one : 10
- (1) Contribution of British Geographers in the development of Geography thought.
- (2) Contribution of Humbolt in the development of Geographic thought.

- (b) Any one : 10
- (1) Write on Behavioural Geography.
  - (2) Use of remote sensing method in Geography.
- 3** Definition type in 50 words :
- (a) Any two : 10
- (1) Explain the concept of determinism.
  - (2) Urban landuse theories and models.
  - (3) Environmental perception
  - (4) Explain the contribution of Carl Ritter in the development of geographical thought.
- (b) Any two : 10
- (1) Give a detailed account of location theory of Von Thunen and examine merits and demerits of the same.
  - (2) Computer cartography have strengthened the application of geography”. Discuss with examples.
  - (3) “Areal differentiation should be considered as a sub-concept of Geography as a special interaction”. Discuss the statement.
  - (4) Explain the contribution of American Geographers in the development of geographic thought.
- 4** Attempt the following questions in one or two lines. 6
- (1) Give the name of French Geographers.
  - (2) Give the name of British Geographers.
  - (3) Development of Geography in the USSR.
  - (4) What are the main trends of modern Geography ?

5 M.C.Q. – Attempt any ten given below :

10

- (1) Central Place theory was proposed by
(A) Carl Trall (B) Weber
(C) Walter Christaller (D) Von Thunen
- (2) Who has been a famous determinist in Geography ?
(A) Semple (B) Brunches
(C) Blache (D) Humbolt
- (3) Who is credited with building the structure of modern geography ?
(A) Ritter (B) Humbolt
(C) Kant (D) Ratzel
- (4) Which branch of Geography where favourite among Greek scholars ?
(A) Astronomy and physical
(B) Economic and physical
(C) Economic and human
(D) Astronomy and Economic
- (5) One of the recent trend in Geography has been an interest in
(A) Quantification (B) Determinism
(C) Regional approach (D) Possibilism
- (6) The propounder of 'Stop' and 'Go' determinism is
(A) Semple (B) Huntington
(C) Taylor (D) Ritter
- (7) The deterministic approach emphasizes that
(A) Man is in absolute control of nature
(B) Man is not at all in control of nature
(C) Nature gives a number of possibilities to man
(D) None

- (8) Mark the correct statement.
- (A) Environment affects man
  - (B) Man affects environment
  - (C) Man and environment affects each other
  - (D) None of these
- (9) Who is the author of the book 'ecology' ?
- (A) Ritter
  - (B) Haeckel
  - (C) Bergmann
  - (D) Ritter
- (10) Who was strabo ?
- (A) A Greek
  - (B) A French
  - (C) Horodotus
  - (D) Arab
- (11) The first "Climatic Atlas" of the world was compiled by
- (A) The French
  - (B) The Americans
  - (C) The Greeks
  - (D) The Germans
- (12) Who is considered to be the founder of the modern political Geography ?
- (A) Peschel
  - (B) Ratzel
  - (C) Humbolt
  - (D) Ritter
-